

Zábava pro všechny

Milí čtenáři,

letošní letní číslo našeho časopisu bude úplně jiné než to loňské. Možná si ještě vzpomenete, že minulé léto bylo věnováno kreativním omalovánkám. V těch jste měli možnost se seznámit s několika různými technikami kreslení, které mimo jiné pomáhají procvičovat kognitivní funkce.

Premýšlíte, co vás čeká letos? Odpověď je tady - Průvodce městem Bystřice pod Hostýnem. Průvodce městem? Jak to může souviset s obvyklou náplní časopisu? A proč zrovna Bystřicí pod Hostýnem? To jsou určitě jen některé otázky, které vás teď napadly. Tak si je rychle společně zodpovězme.

Léto je tou částí roku, kdy díky delším dnům a obvykle teplému počasí jsem častěji venku a více se věnujeme procházkám. Někdo se prochází v lese nebo parku jiný ve městě. Proto vznikl nápad, že letní číslo časopisu bude právě inspirací k procházce konkrétním městem.

Nevím, jak to máte vy? Ale já se neustále přesvědčuji o tom, že, i když městem, ve kterém jsem mnoho let žila a i teď jím procházím několikrát do týdne, nemůžu tvrdit, že ho dokonale znám. Čas od času mě zaujme něco, čeho jsem si dříve vůbec nevšimla. Takže neustále dokážu na svých procházkách po známých místech objevovat něco nového a zajímavého.

A protože časopis Zábava pro všechny je zaměřen na procvičování paměti a dalších kognitivních funkcí, je vám už nyní jasné, že na následujících stránkách určitě nenajdete klasického turistického průvodce. Alespoň my všichni v redakci jsme se o to snažili a teď jsme

zvědaví, jak se nám to povedlo. Doufáme, že se nám na následující stránky povedlo soustředit zajímavé informace o městě a hlavně zábavnou a neobvyklou formou. Takže vzhůru do ulic města Bystřice pod Hostýnem za historií a novým poznáním.

Příjemnou zábavu a krásné léto vám za redakci časopisu přeje

Vaše Lenka

POZOR - Letní soutěž – POZOR

V závěru tohoto letního čísla najdete soutěžní kvíz. Pozorný čtenář brzy zjistí, že odpovědi na jednotlivé otázky jsou uvedeny v textu časopisu. Takže stačí jen pozorně číst nebo správnou odpověď v textu vyhledat. Na ty z vás, kteří zašlou správné řešení soutěžního kvízu na emailovou adresu redakce do 31. srpna 2023, čeká zajímavá odměna. Proto neváhejte a pište na adresy lenkavyhlidalova@seznam.cz nebo na priklady.tahnou@seznam.cz.

Základní informace o městě

Při psaní následujících řádků zasáhla nějaká vyšší moc a mezery mezi jednotlivými slovy změnila podle svých představ. Takže pokud

Letní číslo – Průvodce městem Bystřice pod Hostýnem

chcete znát obsah textu, musíte najít správné řešení.

Město Bystřice pod Hostýnem nemuselo zkládána úpatí Hostýnských vrchů nadmořské výšky 310 - 315 metrů nad mořem (pod letohoz jakých zdrojů čerpáte). Zeměpisné souřadnice jsou 49° 23' 57" severní šířky a 17° 40' 27" východní délky.

Domě stavebně nedělné kolik přístupových cest, jedná od Bílavska, druhá od Slavkova, třetí od Chvalčova, čtvrtá od Loukova a Libosváru, pátá od Mršínky, šestá od Sovačiny a sedmá od Rychlova. Město je přírodním kulturním a průmyslovým centrem Podhostýnské hory. Místní částí město tvoří Kolíněvesnice, a to Bílavsko, Hlinsko pod Hostýnem, Rychlov a Sovačina. Jak koprování v roce 1951 připojena obec Rychlov. V roce 1976 bylo připojeno Bílavsko a Sovačina. Až o poslední v roce 1986 propojeno Hlinsko pod Hostýnem.

Obec Rychlov se nachází na západní části města Bystřice pod Hostýnem, s největší pravděpodobností vznikla kolem roku 1220 jako samostatné vladycké sídlo. První písemná zmínka o Rychlově však pochází až z roku 1359.

Obec Bílavsko se nachází jižně od města státního úpatí Chlum u. První zpráva o Bílavsku pochází z roku 1275.

První písemné zprávy o Hlinsku pod Hostýnem jsou z roku 1348. Od 15. století bylo Hlinsko součástí bystřického panství.

Obec Sovačina se nachází severozápadně od města. Jedná se o obec tohoto jména v Čechách i na Moravě. První písemná zpráva o obci je z roku 1437. Do roku 1650 Sovačina patřila k panství dřevohostického a první sledně panství bystřického.

K 1. lednu 2023 v městečku žilo 8029 obyvatel. Počet obyvatel seprůběhu historie města měnil. Tak například v roce 1900 žilo 3857 obyvatel, v roce 1930 bylo 4257 obyvatel a v roce 1970 celkem 6670 obyvatel. Tak, jak se měnil počet obyvatel, tak se průběžně měnil i počet domů. V roce 1900 bylo evidováno 476 domů, v roce 1930 bylo 776 domů a v roce 1970 bylo 1391 domů.

Kdo dokázal předcházet řádky správně přečíst, určitě zvládne následující úkoly.

Vypočítejte křížový součet zeměpisné šířky. (Křížový součet znamená, že všechny číslice, které jsou uvedeny v zeměpisné šířce, sečtete dohromady) .....

Je výsledné číslo liché nebo sudé? Ano x Ne

Zapište zeměpisnou šířku pomocí římských číslic .....

Vypočítejte křížový součet zeměpisné délky. (Křížový součet znamená, že všechny číslice, které jsou uvedeny v zeměpisné délce, sečtete dohromady) .....

Je výsledné číslo liché nebo sudé? Ano x Ne

Zapište zeměpisnou délku pomocí římských číslic .....

A další matematický úkol je spojen s počtem obyvatel města v jednotlivých letech. Takže odpovězte na následující otázky:

- O kolik obyvatel více žilo v roce 1970 ve městě ve srovnání s rokem 1900? .....
- O kolik obyvatel více žilo v roce 2023 ve městě ve srovnání s rokem 1970? .....
- Kolik obyvatel žilo v průměru v jednom domě v roce 1970? .....
- Seřadte obce, které jsou součástí města, od nejstarší po nejmladší. ....

moravským lidem nesmírný strach, a to především proto, že země byla téměř bez vojska a na jihu nebyla chráněna ani přirozenou hradbou hor.

Když se Mongolům nepodařilo dobýt Štamberk, postupovali dále na Moravu, až došli k Hostýnu. Obyvatelé jednotlivých osad se utíkali ukrýt do hor, kde se lépe mohli bránit nájezdu Tatarů. Jejich obléhání trvalo dlouhé tři měsíce, začaly docházet zásoby vody a potravy. Hladem a strachy týraný lid se začal modlit k Panně Marii, aby jim seslala vodu, nenechala je zemřít žízní a ochránila je před krutostmi nájedníků. V tu chvíli se obloha nad Hostýnem zatáhla a po chvíli se strhla obrovská bouře. Na oblacích se zjevila Panna Maria. Z hory vytryskl pramen vody. Blesky, které šlehaly z rukou Panny Marie, zapalovaly stany Tatarů, kteří když viděli to se polekali a dali se na útěk směrem k Olomouci. Od té doby začali obyvatelé Moravy uctívat Pannu Marii Ochránitelku, která se nad jejich modlitbami smilovala. Od těch dob drží Panna Marie Svatohostýnská v ruce jezulátko, které v ruce drží bouřkové blesky. Oltářní obraz v poutní Bazilice na sv. Hostýně zobrazuje celou pověst. A pramen prýští na stejném místě ze země pořád a časem se ukázala jeho zázračná moc.

Kolik má text celkem řádků? .....

Kolikrát jste našli písmeno „á“? .....

Kolikrát jste našli písmeno „b“? .....

Pokud si budete chtít přečíst celou pověst sami, najdete ji v knize Z časů dávných i nedávných: výbor pověstí z Kroměřížska a Holešovska od Jindřicha Spáčila.

A ještě drobná připomínka této pověsti z jednoho velmi známého českého románu:

„Tak ty jseš tedy Tatar,“ soustrastně řekl Švejek, „ty jsi se vydařil. Pak mně máš rozumět a já tobě, když jseš Tatar. Hm – znáš Jaroslava ze Šternberka? To jméno neznáš, ty kluku

tatarská? Ten vám natřel prdel pod Hostýnem. To jste vod nás jeli, vy kluci tatarský, z Moravy svinským krokem. Patrně vás ve vašich čítankách, neučejí, jako nás to učivali. Znáš hostýnskou panenku Marii? To se ví, že neznáš – ta byla taky při tom, však voni vás, kluky tatarský, tady v zajetí pokřetějí.“

Jak se slavným román jmenuje, kdo je jeho autorem a kdo je autorem ilustrací k tomuto románu.....

Román se dočkal i filmového zpracování. Který známý český herec byl nejslavnějším představitelem hlavního hrdiny?

Rozvoj města ve druhé polovině 19. století – Zbořilova svíčkárna

V následujícím textu podtrhněte všechna velká písmena.

Po roce 1850 začal postupně ve městě stoupat význam průmyslové výroby. V souvislosti s narůstajícím počtem poutníků, kteří navštěvovali sv. Hostýn, vznikla v Bystřici v roce 1858 první ruční dílna na výrobu speciálně malovaných kostelních svící, obyčejných svíček a poutního perníku. Jednalo se o první takovouto továrnu na voskové zboží na Moravě. Výroba svíček částečně nahradila tradiční výrobu perníku, protože jeho obliba výrazně poklesla. Nově vzniklá továrna na výrobu svíček patřila Václavu Zbořilovi a jmenovala se

„Václav Zbořil a syn první moravská továrna na voskové zboží, svíčky a mýdlo.“ Firemní značku Zbořilovy továrny navrhl malíř Hanuš Schwaiger. Největšího úspěchu se továrně dostalo před první světovou válkou. V tomto období se výrobky vyvážely například do Polska či Rakouska. V té době již firmu řídil syna Václava Zbořila. Za druhé světové války se v dílně začalo vyrábět také mýdlo. Firma přežila i poválečné období, v roce 1948 byla znárodněna a převzata závody Milo, ty ale výrobu v závodě s konečnou platností zastavily v roce 1954.

Kolik velkých písmen jste našli? .....

Ohýbaný nábytek

V následujícím textu se pro změnu ztratily mezery mezi slovy úplně. Dokážete jej přesto přečíst správně?

V roce 1860 přišel doměšaněmecký průmyslník Michael Thonet, který zde orok později založil společnost s nym Augustem Pöckem světová továrna. Jednalo se o největší továrnu na ohýbaný nábytek v Evropě. Zavedenou průmyslovou dílnou práce vzniklo továrny přispělo k výraznému rozvoji města. V průběhu několika následujících let se zvýšil počet obyvatel. Vedle továrny tak bylo postaveno několik domů s byty pro dělníky postupně vznikla celá „Thonetova čtvrť“ a v roce 1884 mohla být Bystřice pod Hostýnem prohlášena městem.

V roce 1873 však továrnu postihl požár, který téměř hořelovšechný výrobní zařízení. Ale ještě v témže roce se podařilo provoz továrny obnovit. Továrna byla rozšířena a další objekty byly postaveny a inovovány. A rodiny Thonetů. O šestnáct let později tedy v roce 1889 se požár opakoval a bylo nutno opět objekty továrny zrekonstruovat a rozjet výrobu. Doprvní světové války získaly „Thonetky“ velkou popularitu. Z historických pramenů vyplývá, že na začátku 20. století bylo jenom v Bystřici pod Hostýnem vyrobeno téměř 8000 kusů nábytku.

V 80. letech 19. století se továrna potýkala nejensničivým požárem a také s konkurencí. Podnikatel Kohn zve v setině již v roce 1886 snažil v městě vyb

udovat podnik se stejným zaměřením. Ale obecní zastupitelstvo to alespoň např. let zabránilo. Konkurenční závody „Kohna Mundus“ proto v začátek fungovat v Holešově. V setině První světové války však firmu Thonetů výrazně poškodila a proto nezbýlo nic jiného než sespojit konkurenční továrnu „Kohna Mundus“ s Období hospodářské krize a druhého světové války pak zcela zastavilo ekonomický růst továrny. Mělo to vliv na změnu výrobního programu. V roce 1946 byla firma znárodněna. Oblíbené židli se v ní ale nepřestaly vyrábět ani v průběhu socializma a ani po listopadu 1989 a pod značkou TON se do dnes prodávají do celého světa.

V Bystřici pod Hostýnem je v současné době možné navštívit Thonetovu vilu, která byla postavena mezi lety 1873 a 1877 ve kterém nyní nacházíme moderní prodejní expozice firmy TON. A dále expozice historického ohýbaného nábytku, která se od září 2015 nachází v Zámku v Bystřici pod Hostýnem.

Thonetova vila se nachází v Přerovské ulici. Kterým směrem se můžete projít a byste se dostali k Zámku a můžete navštívit expozice historického ohýbaného nábytku. Trasou vyhledejte například umístění a.

.....
.....
.....

Protože byl přínos Michaela Thoneta pro město skutečně významný, byla mu v roce 2013 z iniciativy Bystřického kulturního nadačního fondu odhalena busta. Autory instalace jsou kamenosochař Jan Kozel a architekt Ladislav Pastrnek. Víte, kde se pomník s bustou a pamětním nápisem nachází? Návodem jsou souřadnice GPS 49.3998506N, 17.6701353E.

Pamětní nápis na podmníku zní:.....
.....
.....
.....

Určitě víte, co zkratka TON znamená. Ano, jde o továrnu ohýbaného nábytku. Dokážete vymyslet i další slovní spojení s touto zkratkou? TON –

TON –
TON –
TON –
TON –

A pokud se vám to nepodařilo, tak zkuste najít alespoň pět slov, ve kterých je skupina hlásek TON obsažena.

Obrázek snad nejznámějšího typu židle firmy TON.

Pamětní desky a busty dalších významných lidí

Busta Michaela Thoneta není ve městě jediná. V různých částech města jsou umístěny busty, pamětní desky a pomníčky, které připomínají další významné osobnosti, které ve městě v průběhu staletí žili. Začneme třeba Hanušem Schwaigerem, který samozřejmě není jediným umělcem, na něhož jsou obyvatelé Bystřice pod Hostýnem právem hrdí. Jedná se o malíře, grafika a pedagoga, který ve městě žil a tvořil v letech 1894 - 1905. Namaloval sluneční hodiny a pamětní desku na zámku v Bystřici pod Hostýnem jako připomínku návštěvy 1897 císař František Josef I. ve městě v roce 1897. Pod památkovou péčí je také překrásná freska v Loudonské kapli na městském hřbitově. Jeho pamětní desku najdeme na Masarykově náměstí na domě č. 71.

Další významnou osobností, která má na Masarykově náměstí svoji pamětní desku a bustu je František Táborský. Jedná se o nejslavnějšího bystřického rodáka, který byl především spisovatelem, básníkem a

překladačem. Byl aktivním propagátorem svého milovaného Valaška. Ve své knize *Rusava – život Valašské dědiny* čtenářům přiblížil valašský lid. Stal se jedním z objevitelů drsné krásy valašského venkova. Neméně hodnotnou součástí knihy jsou ilustrace jeho přítele Adolfa Kašpara.

Busta malíře Františka Ondrůška stojí nedaleko Masarykova náměstí, a to v Nádražní ulici před základní školou T. G. Masaryka. Autorem Ondrůškovy busty je Julius Pelikán. František Ondrůšek je považován za jednoho z nejslavnějších bystřických rodáků. Patřil k přátelům Hanuše Schwaigera, část svého života prožil ve Vídni a v Mnichově. Byl především portrétistou. Mezi nejznámější díla patří například portréty Tomáše Garyque Masaryka, Leoše Janáčka, Jaroslava Vrchlického nebo Jana Hlávky. Po návratu z ciziny koupil Ondrůšek zanedbanou farskou zahradu se starým včelínem a domkem. Na stejném místě nechal postavit vilku s atelierem, kde se rádi scházeli jeho přátelé. Když František Ondrůšek v roce 1932 zemřel, jeho Včelín, jak se tomu místu stále říká, chátral. Před několika lety byl však renovován a nyní slouží jako Středisko volného času s názvem „Včelín“, které má ve svém logu včelku i domeček.

Malíři Hanuš Schwaiger, Adolf Kašpar, František Ondrůšek ale i profesor František Táborský se v Bystřici scházely v hospodě U pošty u pana Vaverky. V hospodě se rodily zajímavé nápady. Proslýchá se, že pan hospodský Vaverka byl v podezření, že do vína lije vodu. To inspirovalo e Hanuš Schwaigera

k malbě plechové lunety, která znázorňuje, jak v pekle čerti nalévají nepoctivému hostinskému vodu pomocí trychtýře přímo do krku.

Další pamětní deska, kterou najdete na Masarykově náměstí, je pamětní deska umístěná na budově základní školy. Český historik, muzikolog, literární historik a politik Prof. Zdeněk Nejedlý sice nebyl bystrickým rodákem, ale v roce 1936 město navštívil a jeho návštěvu připomíná.

Právě jste dočetli text o některých významných osobnostech bystrického kulturního a společenského života. Proto pro Vás nebude problém z následujících slov poskládat správné skupiny slov, které k sobě patří.

Hanuš – básník – Thonet – historik – Tábořský – bystrický rodák – Ondrůšek – portrétista – zakladatel továrny - František – spisovatel - Adolf – František – Michael – Zdeněk – překladatel - Schwaiger – muzikolog – Kašpar – Nejedlý – politik – malíř – spisovatel – průmyslník.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

V parčíku na křižovatce ulic Hostýnská a Havlíčkova se nachází pamětní zastavení tvořené deskou s reliéfem části Komenského mapy Moravy a jeho bustou. Tímto místem, v 17. století při své pouti Moravou údajně

prošel Jan Amos Komenský. Dílo architekta Antonína Flašara a sochaře Stanislava Mikuláščíka vzniklo v roce 1970 z iniciativy učitele, regionálního historika a místního patriota Josefa Barboříka. Bronzový originál busty je dnes umístěn v interiéru bystrické základní školy T. G. M. Autorem repliky v exteriéru je kamenosochař Jan Kozel.

Kromě míst, která připomínají známé osobnosti, jsou ve městě umístěny i pomníčky, pomníky a kříže jako vzpomínka na I. a II. světovou válku. Pokud přijedete do Bystřice pod Hostýnem vlakem, tak hned na nádraží ČD uvidíte pamětní desku poručíka Jana Marka, který tam byl dne 4. ledna.1945 ubit Gestapem.

Pokud pojedete po silnici od Holešova, tak jsou na kraji města na levé straně 3 křížky označující přibližné místo smrti 3 československých vojáků (J. Tomko, J. Klinčák a J. Brincko), kteří se podíleli na osvobození města dne 6. května 1945.

V poli asi 1 km od těchto křížků je ještě 1 křížek. Na tomto místě padl čs. partyzán Viktor Velikovský.

Na bystrickém hřbitově leží v rodinném hrobě partyzánská spojka Olga Bardinová, která zemřela 2. května 1945 a na dalším hrobě je vzpomínka na místní učitelku Marii Ševčíkovou, která byla zabita v Mauthausenu 10. dubna 1945 spolu s dalšími učiteli z Bystřice. Ti mají společný symbolický hrob na místě, které je vyhrazeno obětem obou světových válek. Pamětní deska těchto obětí je umístěna ve vestibulu ZŠ T. G. Masaryka v Nádražní ulici.

Velká pamětní deska všem obětem II. světové války z města je na kostelní zdi na Masarykově náměstí. Jsou tam i jména židovských občanů Bystřice, kteří nastoupili do transportu v lednu 1943, nejprve do Terezína a pak do Osvětimi. Byly mezi nimi i dvě desetileté děti. Z 36 bystrických židů se vrátili dva.

Na přiložené mapě města najdete jednotlivá místa, která připomínají oběti obou světových válek a navrhnete trasu procházky městem tak, abyste se na všech uvedených místech zastavili. Vynechejte křížek v poli partyzána Viktora Velikovského. Začátek procházky bude v Holešovské ulici a cíl na místním hřbitově. Trasu buď zaznačte do mapy města nebo na následující řádky vypište ulice, kterými půjdete.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

A když už jsme pomyslně dorazili až k bystřickému hřbitovu, tak i jemu věnujme pár řádků. Tentokrát je text zašifrovaný, Některá písmena byla nahrazena jinými znaky. Nejprve musíte přijít na to, která písmena jsou jakými znaky nahrazena a pak si teprve můžete daný text přečíst.

S?učšsný bystřický hřbit?v je p?všž?všn zš jd+n z n+jkršsn+jších na M?ršv+. J+ vššk v Bystřici už tř+tí hřbit?v+m v p?řšdí. T+n první byl umíst+n k?lem pův?dníh? k?st+lš tšk, jšk t? býval? b+žn+.

Druhý hřbit?v v p?řšdí, kt+rý bývš tšk+ nšzývšn stšrý nebo tyf?vý, byl zšl?ž+n v r?c+ 1534 v dn+šním pšrku Zšhšj+n+. Fšršř Strškš zd+ n+chšl v l+t+ch 1760–1763 nš vlšstní nšklšdy p?stšvit hřbit?vní kšpli zšsv+c+n?u sv. Všvřinci. Bšr?kn+ klšsicistní kšpli pr?j+kt?všl z+dnický mistr šnt?nín Mšt+s Sl?všč+k z+ Židl?ch?vic a inspir?všl s+ při t?m stšvb?u Grimm?vš zšm+ck+h? pšlšc+. Byli nš n+m p?hřb+ni tšk+ v?jšci, kt+ří z+mř+li v Bystřici v d?b+ Nšp?l+?nských všl+k. V hr?mšdn+m hr?b+ byl? údšjn+ p?hřb+n? šž 200 ?s?b. T+nt? Hřbit?v s+ využívl šž d? r?ku 1885, kdy byl zšl?ž+n n?vý

hřbit?v při h?stýnsk+ c+st+. § Kšpl+ sv. Všvřinc+ bylš využívnš pr? smutční ?břšdy šž d? d?by n+ž bylš p?stšv+nš smut+ční ?břšdní síň u s?učšsn+h? hřbit?vš.

Když byl k?nc+m 19. st?l+tí zříz+n n?vý hřbit?v (t+n s?učšsný), tšk r?dinš L?ud?nú př+n+slš sv+ hr?by pršv+ tšm. Vznikl unikštní hřbit?v s n?v?r?mšnsk?u kšpli, kt+r?u vyzd?bil Hšnuš Schwšig+r fr+skšmi s čl+ny r?du L?ud?nú, kt+ří vzhlíž+jí k Pšnn+ Mšrii.

§ - .....
 + - .....
 ? - .....

Z Loudonského hřbitova se nyní vraťme do centra města, abychom věnovali pozornost ještě zámku a Kostelu sv. Jiljí.

V textu o zámku se vytratila některá písemna, proto si je při čtení musíte doplnit.

Zámek

Z-m-k z prvn- p-l-v-n- 15. st-l-t- j- n-jv-n-mn- jš- p-m-tk— v- m-st-. J- z-j-m-v-- -k-zk— r-zn-ch st-v-bn-ch st-l-.

První písemná zmínka o gotické tvrzi v Bystřici je z roku 1440. V polovině 16. století koupil panství Přemek z Víckova, který pravděpodobně nechal tvrz přestavět na

renesanční zámek. Od roku 1650 byl zámek ve vlastnictví šlechtického rodu Rottalů. Poslední členka rodu Marie Amálie nechala přistavět dvě křídla v klasicistním stylu. Ta navazovala na části starého zámku. Nový zámecký palác byl vytvořen ve 2. polovině 18. století architektem Františkem Antonínem Grimmem. V roce 1889 byla přistavěna tzv. klozetové věže. Jednalo se o poslední výraznou stavební úpravou zámku.

V r-c- 1805 b-l -nt-r-r z-mk- v-zd-b-n r-m-nt-ck— v-m-lb-- s m-t-v- -g-pts-k- kr-j-n-. V-lk- p-z-rn-st b-l- v-n-v-n- z-m-ck-m- p-rk-, kt-r- b-l v t- d-b- p-v-ž-v-n z- j-d-n z n-jkr-sn-jš-ch p-rk- n- M-r-v-. N-jv-tš- sl-v-d-s-hl z- Ol-v—r- L—d-n-, kt-r- z-l-ž-l z-mn-z-hr-d-, -r-nž-r--, skl-n-k-, v n-chž p-st-v-l vz-cn- -kr-sn- (m-m- j-n- - -n-n-s) - -ž-tk-v-r-stl-n-.

V roce 1897 navštívil Zámek v Bystřici pod Hostýnem císař František Josef I. Jako připomínka této události byl zhotoven pamětní nápis, jehož autorem je malíř Hanuš Schwaiger, který počátkem 20. století vytvořil na prvním nádvoří také sluneční hodiny.

V r-c- 1933 s- m-j-t-l- z-mk- - L—d-n-v- d-st-l-d- f-n-nčn-ch pr-bl-m- - z-m-k t-k př-š-l d- m-j-tk- st-t-. M-n-st-rstv- -br-n- v n-m zř-d-l-v-j-nsk- skl-d- zdr-v-tn-ck-h- m-t-r—l-, kt-r-zd- f-ng-v-l- -ž d- r-k- 1990, kd- z-m-k př-š-l n-m-st-. -d t-h-t- r-k- s- p-st-pn- -pr-v-j-. V s—č-sn- d-b- j- v n-m -m-st-n- M-stsk-m-z--m B-stř-c- p-d H-st-n-m, kt-r- n-b-z-k pr-hl-dc- tř- st-l- -xp-z-c-:

- Keramika, Bystřické cechy a Pracovna Františka Táborského
- Historický ohýbaný nábytek
- Expozice napoleonských vojáků.

Kromě stálých expozic jsou v zámku pořádány výstavy, koncerty a další kulturní akce.

Kostel sv. Jiljí

Barokní kostel se nachází na Masarykově náměstí a ho nechal postavit hrabě František Antonín z Rottalu v letech 1744 - 1754. Kostel byl postaven na místě původního kostela se

hřbitovem. Stavitelem kostela byl holešovský sochař Tomáš Šturm.

Vnitřní klenba kostela má výšku 24 metrů. Kostel má osm prosklených oken, síla zdi je přes 1 m, délka kostela 41,5 m, šířka 16,8 m. Celková výška kostela s věží a křížem je 56 m. Původně přiléhala ke kostelu z vnější strany kaple sv. Kříže, střecha byla kryta šindelem.

Uprostřed nad hlavním oltářem je rodový erb Jana Jakuba Leonarda della Rovere di Monte l'Abbate, který dal roku 1763 příkaz k opravám zámku i kostela. Na hlavním oltáři stojí stříbrný obraz Panny Marie, zvaný Rottalovský, který byl v 18. století přemístěn ze Sv. Hostýna. Pozoruhodný je také obraz sv. Jiljí od akademického malíře Hafla. V druhé polovině 18. století bylo vybudováno pět oltářů:

- Oltář sv. Tekly (1751),
- Oltář sv. Jana Nepomuckého (1781),
- Oltář sv. Josefa (1781),
- Oltář sv. Barbory (1778),
- Oltář sv. Floriana (1768).

Ve 20. a 30. letech minulého století kostel vymaloval a vyzdobil freskami Jano Köhler. Z jeho freskových maleb se zachovala stropní malba Krista Krále na vítězném středovém oblouku, sv. Václav u křtitelnice, vlevo v kněžišti sv. Jan Sarkander, Cyril a Metoděj a Klement Hoffbauer, vpravo sv. František z Assisi, sv. Alžběta Durynská a sv. Anežka Česká. Další výzdobu kostela provedl bystrický malíř Jan Ježek, od něhož je vpravo nad bočním vchodem freska sv. Ludmila. Veškeré řezbářské práce, včetně dřevěných lavic, pocházejí z mistrovské dílny bystrického řezbáře Josefa Jahody.

U kostela je umístěna pozdně barokní socha sv. Jana Nepomuckého a na jeho východní straně rokokový kříž. Před kostelem stojí sochy sv. Tadeáše a sv. Antonína Paduánského.

Vaším úkolem je sestavit časovou osu událostí, které jsou spojeny s historií Kostela sv. Jiljí. Nápovědu naleznete v předcházejícím textu.

Časová osa Kostela sv. Jiljí

Naším cílem nebylo na stránky tohoto čísla časopisu Zábava pro všechny soustředit kompletní historii města Bystřice pod Hostýnem, ale nalákat Vás k procházce městem, které má bohatou historii.

A teď už závěrečný soutěžní kvíz

1. Jaké zvíře je ukryto v názvu jedné z místních částí Bystřice pod Hostýnem?
.....

2. Kolik městských částí měla Bystřice pod Hostýnem v roce 1980?
.....

3. Kolik let po příchodu do Bystřice pod Hostýnem Michael Thonet zemřel?
.....

4. Ve kterém roce byla k Bystřici pod Hostýnem připojena poslední městská část?
.....

5. Která slavná literární postava vzpomíná na porážku Tatarů pod Hostýnem?
.....

6. Co je považováno za symbolickou bránu do města?
.....

7. Jak se jmenuje barokní kostel na Masarykově náměstí?
.....

8. Kde se nachází pamětní busta Františka Ondrůška?
.....

9. Byl František Táborský bystrickým rodákem?
.....

10. Kde se scházel Hanuš Schwaiger se svými přáteli?
.....

11. Kaple svatého Vavřince se nachází v
.....

12. Kolik městských částí má Bystřice pod Hostýnem?
.....

13. Jak je pojmenována pískovcová kašna s bronzovou vodní sochou, která se nachází na Masarykově náměstí?
.....

14. Kdo vybudoval „Včelín“?
.....

15. Kdy navštívil Bystřici pod Hostýnem císař František Josef I?
.....

16. Která tři místa v Bystřici pod Hostýnem připomínají Michaela Thoneta a ohýbaný nábytek?
.....

17. Který šlechtický rod byl posledním vlastníkem bystrického zámku?
.....

Důležitá poznámka na závěr

Pokud Vás zajímá správné řešení úloh uvedených v tomto čísle a zároveň se chcete osobně setkat se zástupci našeho tvůrčího týmu, přijďte v úterý . 9. 2023 do Městské knihovny Bystřice pod Hostýnem, kde bude od 16.30 tradiční Čaj o páté.

1079.

Z Bystřice pod Hostýnem

Text:

Zatoč se, synečku, na vraném koničku! Já se nezatočím, až mi dáš voničku. Voničku mu dala, vršek ulámala, můžeš dobře vědět, že je láska malá.

"Sušil 1079 | Zatoč se synečku", *FolkSong.eu - Online katalog lidových písní*, ed. Jan Koláček (datum přístupu: 19 Čer 2023), URL: <http://folksong.eu/cs/song/1411>

Poslední dvě strany časopisu jsou již tradičně věnovány kreslení.

Nakreslit první obrázek je jednoduché. Spojením jednotlivých očíslovaných bodů, dostanete obrázek kozla, který je součástí městského znaku Bystřice pod Hostýnem. Proč je právě kozel ve znaku uveden nikdo neví.

Časopis Zábava pro všechny – časopis pro procvičování a rozvoj kognitivních funkcí

Evidenční číslo – MK ČR E 24358

Vychází v Bystřici pod Hostýnem minimálně 6 x ročně. Datum vydání – 20. 06. 2023

Vydavatel: Ing. Lenka Vyhliďalová, Masarykovo nám. 67, 768 61 Bystřice pod Hostýnem

Kontakt: Ing. Lenka Vyhliďalová, e-mail: lenkavyhliďalova@seznam.cz, prikladytahnou@seznam.cz

